

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoPs/11/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6624200631
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Nemravová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:6624200631.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Nemravovej a členov senátu JUDr. Róberta Bebčáka, JUDr. Miroslavy Korbašovej, v právnej veci osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom trvale bytom C. D., E. F. XXXX/XX, XXX XX D., zastúpenej opatrovníkom: G. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. XXX, XXX XX H., za účasti navrhnutého opatrovníka: Mesto Lučenec, so sídlom Fil'akovská cesta 287, 984 01 Lučenec, IČO: 00 316 181, zastúpeného právnym zástupcom: JUDr. Róbert Gombala, advokát, so sídlom Ulica P. Radáyhó 14/A, 984 01 Lučenec, v konaní o zmenu opatrovníka, o odvolaní okresným súdom ustanoveného opatrovníka proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č.k. 15Ps/2/2024-60 zo dňa 19. marca 2025, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Lučenec č.k. 15Ps/2/2024-60 zo dňa 19. marca 2025 p o t
v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol tak, že výrokom I. odvolal z funkcie opatrovníka G. B., a obmedzenému v spôsobilosti na právne úkony A. B. ustanovil za opatrovníka mesto Lučenec, IČO: 316181, Fil'akovská cesta 287, 984 01 Lučenec. Výrokom II. rozhodol, že opatrovník mesto Lučenec, IČO: 316181, Fil'akovská cesta 287, 984 01 Lučenec, je oprávnený a povinný zastupovať obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX v konaniach pred štátnymi a samosprávnymi orgánmi ako aj inými inštitúciami, spravovať všetky jeho bežné záležitosti, v tom aj majetkové, rozhodovať pri zaistení zdravotnej starostlivosti, liečebnej spolupráci, pri poskytovaní sociálnych služieb, preberať za neho invalidný dôchodok a sociálne dávky, finančné a iné majetkové a nemajetkové plnenia, ktoré je povinný použiť v záujme nesvojprávneho. Výrokom III. určil, že opatrovník je oprávnený hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom opatrovanca v rozsahu bežnej správy majetku. V podstatných veciach potrebuje súhlas súdu. V poradí IV. výrokom uložil opatrovníkovi povinnosť vyhotoviť do dvoch mesiacov od právoplatnosti uznesenia súpis spravovaného majetku opatrovanca a doručiť ho súdu. Ďalším výrokom V. rozhodol, že opatrovník je povinný najmenej dvakrát ročne vždy k 30.06. a 31.12. príslušného kalendárneho roka za prechádzajúce polročné obdobie predkladať súdu správu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkom a po skončení funkcie je opatrovník povinný do dvoch mesiacov predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca. Podľa výroku VI. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd poukázal na návrh navrhovateľky, ktorá vykonáva funkciu opatrovníka v spôsobilosti na právne úkony obmedzeného A. B. na zmenu opatrovníka z dôvodu odchodu opatrovníka do dôchodku, teda ukončenia pracovného pomeru v Domove sociálnych služieb D., v ktorom je nesvojprávny umiestnený a navrhla za nového opatrovníka mesto Lučenec, pretože nesvojprávny nemá žiadnu blízku osobu (príbuzného), ktorá by mohla byť ustanovená za opatrovníka.

Mesto Lučenec na výzvu okresného súdu zo dňa 26.02.2024 vyjadrilo nesúhlas s ustanovením za opatrovníka osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony. Poukázalo na § 27 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka a uviedlo, že keďže opatrovníkom fyzickej osoby, ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, má byť predovšetkým príbuzný u ktorého sú väčšie predpoklady chrániť záujmy osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony, opatrovníctvo p. A. B., narodeného XX.XX.XXXX by mal vykonávať jeden zo súrodencov a to brat p. I. B., narodený XX.XX.XXXX, brat p. J. B., narodený XX.XX.XXXX, sestra p. C. K., narodená XX.XX.XXXX. Mesto Lučenec navrhlo, aby súd vo veci ustanovenia nového opatrovníka p. A. B. prešetril jeho rodinné pomery a na základe zistených skutočností inštitút verejného opatrovníctva zväzil a zvolil ako poslednú možnú inštanciu.

3. Okresný súd vykonal lustráciu blízkych osôb nesvojprávneho p. A. B., z ktorej lustrácie bolo zistené, že rodičia nesvojprávneho p. I. B., narodený XX.XXXXXX a L. B., narodená XX.XX.XXXX zomreli, zomrelý je aj brat nesvojprávneho J. B., narodený XX.XX.XXXX (dátum úmrtia XX.XX.XXXX). Jedinými žijúcimi blízkymi príbuznými nesvojprávneho sú sestra p. C. K., narodená XX.XX.XXXX a brat I. B., narodený XX.XX.XXXX. Za účelom zistenia, či blízki príbuzní nesvojprávneho súhlasia s výkonom funkcie opatrovníka nesvojprávneho p. A. B., okresný súd žijúcim blízkym príbuzným nesvojprávneho doručoval výzvu na vyjadrenie, či súhlasia s ustanovením za opatrovníka p. A. B..

4. Podaním zo dňa 31.12.2024 p. C. K. oznámila súdu, že nesúhlasí s ustanovením za opatrovníka nesvojprávneho p. A. B.. Obvodné oddelenie Policajného zboru Martin oznámilo okresnému súdu (viď č. I. 48), že sa nepodarilo dohľadať osobu p. I. B., nakoľko ide o osobu bez domova.

5. Návrh opatrovníka pozbaveného na odvolanie z funkcie okresný súd posúdil v súlade s § 276 CMP, z ktorého vyplýva, že výkon funkcie opatrovníka je vždy dobrovoľný, a preto už samotná skutočnosť, že opatrovník nechce naďalej túto funkciu vykonávať, je dôvodom na vyhovie jeho návrhu, a preto výrokom I. odvolal opatrovníka G. B. z funkcie.

6. Keďže p. A. B. je naďalej obmedzený v spôsobilosti na právne úkony (rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11Nc/541/81 zo dňa 29.01.1981, právoplatný a vykonateľný dňa 24.02.1981) a okresný súd odvolal z funkcie jeho doterajšieho opatrovníka, bolo mu v súlade s § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka potrebné ustanoviť nového opatrovníka. Podľa ods. 3 uvedeného zákonného ustanovenia, za opatrovníka môže súd ustanoviť príbuzného fyzickej osoby alebo inú osobu, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka a ak to možné nie je, súd za opatrovníka ustanoví orgán miestnej správy alebo jeho zariadenie, ktoré je oprávnené vstupovať pod svojím menom. Okresný súd preto v prvom rade hľadal opatrovníka z rodinného okruhu posudzovaného. Okresný súd preto v prvom rade hľadal opatrovníka z rodinného okruhu posudzovaného. Keďže rodičia nesvojprávneho ani jeho brat J. B. už nežijú, bratovi nesvojprávneho I. B. sa súdu nepodarilo výzvu na vyjadrenie doručiť (ani žiadosťou o doručenie písomnosti prostredníctvom OO PZ Martin) a sestra nesvojprávneho C. K. s ustanovením za opatrovníka A. B. nesúhlasila, nebolo možné za opatrovníka ustanoviť nesvojprávne nikoho z okruhu jeho príbuzných (blízkych osôb).

7. Keďže nesvojprávne nebolo možné ustanoviť za opatrovníka príbuzného ani inú vhodnú osobu, tak okresný súd v súlade s § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka ustanovil za jeho opatrovníka orgán miestnej správy, a to mesto Lučenec, v ktorej má nesvojprávny trvalý pobyt, a to aj napriek nesúhlasu mesta Lučenec s ustanovením za opatrovníka nesvojprávneho odvolávajúc sa na to, že nie je jediným subjektom, ktorý možno ustanoviť za opatrovníka nesvojprávneho. Mesto Lučenec navrhlo ako vhodnejšie subjekty pre výkon funkcie opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj alebo zariadenie sociálnych služieb, ktorého zriaďovateľom je Banskobystrický samosprávny kraj, ktoré nesvojprávne sociálne služby neposkytuje, a to aj napriek ich nesúhlasnému stanovisku. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/20/2022 zo dňa 28.02.2022.

8. Okresný súd uviedol, že § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 2 ods. 1 prvá veta zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení predstavuje subsidiárnu možnosť ustanoviť obec za tzv. verejného opatrovníka osobe, ktorá ho musí mať ako zákonného zástupcu, ak neexistuje iná osoba, ktorá by spĺňala podmienky na ustanovenie opatrovníka. Každá fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky je obyvateľom určitej obce. Zákonodarcu zvolil toto kritérium z dôvodu, že medzi obcou a jej obyvateľom existuje špecifický vzťah, ktorý zahŕňa starostlivosť o potreby obyvateľov obce. Ustanovenie mesta Lučenec ako opatrovníka nesvojprávneho korešponduje aj s názorom Najvyššieho

súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 7 Cdo/20/2022 zo dňa 28.02.2022, navyše je voľbou aj najvhodnejšej alternatívy z hľadiska teritoriálnej blízkosti a prístupu v súvislosti so zabezpečením ochrany záujmov posudzovanej - občana s trvalým pobytom v meste D.. Tiež poukázal na závery v rozhodnutí Krajského súdu v Žiline č.k. 12CoPs/9/2023-182 zo dňa 29.11.2023.

9. Okresný súd sa nestotožnil s dôvodmi uvedenými mestom Lučenec, že mesto Lučenec nie je vhodnou osobou na výkon funkcie opatrovníka nesvojprávneho a napriek nesúhlasu ustanovil nesvojprávne p. A. B. za opatrovníka mesto Lučenec a výrokmi I., III., IV. a V. (pozn. odvolacieho súdu – správne má byť uvedený aj výrok II.) uznesenia zároveň vymedzil rozsah práv a povinností tak, že je oprávnený a povinný zastupovať obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony A. B. v konaniach pred štátnymi a samosprávnymi orgánmi, ako aj inými inštitúciami, spravovať všetky jeho bežné záležitosti, v tom aj majetkové, rozhodovať pri zaistení zdravotnej starostlivosti, liečebnej spolupráci pri poskytovaní sociálnych služieb, preberať za neho invalidný dôchodok a sociálne dávky, finančné a iné majetkové a nemajetkové plnenia, ktoré je povinný použiť v záujme nesvojprávneho. Hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom opatrovanca je opatrovník oprávnený len v rozsahu bežnej správy majetku, v podstatných veciach potrebuje súhlas súdu. Tiež bola opatrovníkovi uložená povinnosť vyhotoviť do dvoch mesiacov po právoplatnosti uznesenia súpis spravovaného majetku opatrovanca, doručiť ho okresnému súdu a najmenej dvakrát ročne, vždy k 30.06. a 31.12. príslušného kalendárneho roka za predchádzajúce polročné obdobie, predkladať súdu správu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkom a po skončení funkcie je opatrovník do dvoch mesiacov povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca.

10. V súlade s § 52 CMP okresný súd účastníkom konania nárok na náhradu trov nepriznal.

11. Proti uzneseniu okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie okresným súdom ustanovený opatrovník prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu podaním zo dňa 21.05.2025. Navrhol uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým bol ustanovený za opatrovníka a v ďalších výrokoch súvisiacich s výkonom funkcie ustanoveného opatrovníka zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, pretože okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, je predčasné. Podľa odvolateľa okresný súd nesprávne vyložil § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože orgánom miestnej správy je okrem obce aj samosprávny kraj s poukazom na § 64a Ústavy SR, ktorý je zriaďovateľom Domova sociálnych služieb D., E. F. XXXX/XX, XXX XX D., v ktorom sa osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony poskytuje starostlivosť. Mal za nepochybné, že samosprávny kraj a hlavne jeho zariadenia (mimo Domova sociálnych služieb D. D., kde je pán A. B. umiestnený a aj iné zariadenia samosprávneho kraja s vlastnou právnou subjektivitou – rozpočtové organizácie – Zariadenie sociálnych služieb L., Zariadenie sociálnych služieb I. a Zariadenie sociálnych služieb M.) vedia tak po odbornej, ako aj personálnej stránke oveľa lepšie zabezpečiť každodenné potreby osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony než mesto Lučenec. Práve zamestnanci iných zariadení na poskytovanie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja, ktorých sa hmotnoprávna diskvalifikácia v zmysle aktuálne platného § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní netýka, vedia operatívnejšie, účelnejšie a hospodárnejšie reagovať na potreby A. B., jeho potreby, pri nakladaní s jeho majetkom a úhradou bežných potrieb, ako aj riešiť ďalšie úkony súvisiace s výkonom opatrovníctva. V tejto súvislosti poukázal na časť dôvodovej správy k zákonu č. 218/2021 Z.z. z 11. mája 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb., podľa ktorej zákon nevyklučuje, aby napr. zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby prevzal funkciu opatrovníka vo vzťahu k opatrovancovi – prijímateľovi sociálnej služby, ktorý je klientom iného zariadenia. Podľa mesta Lučenec je zrejmé, že za opatrovníka osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony A. B., môže byť ustanovené Zariadenie sociálnych služieb L., Zariadenie sociálnych služieb I. a Zariadenie sociálnych služieb M., resp. ktorýkoľvek ich zamestnanec. Ak okresný súd dospel k záveru, že za opatrovníka nebolo možné nesvojprávne ustanoviť príbuzného ani inú vhodnú osobu, tak § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka jednak stanovuje, že za opatrovníka má byť stanovená iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka (teda podľa odvolateľa aj osoby zamestnané v Zariadení sociálnych služieb L., Zariadení sociálnych služieb I. a Zariadení sociálnych služieb M.) a následne aj samotné označené zariadenia samosprávneho kraja (orgánu miestnej správy), ktoré by podľa odvolateľa vedeli najlepšie aj z hľadiska teritoriálnej blízkosti, ako aj prístupu zabezpečiť a chrániť práva a záujmy obyvateľov samosprávneho kraja. Z uvedeného je možnosť ustanoviť jedno zo zariadení zriadených

Banskobystrickým samosprávnym krajom za opatrovníka pre osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony. Všetky zariadenia sú nepochybne personálne, administratívne a ekonomicky zabezpečené tak, aby mohli vykonávať funkciu opatrovníka. Zákonodarca nevytlúčil z okruhu osôb opatrovníka samosprávne kraje a prípadne ich ďalšie zariadenia zriaďovateľa, vylúčil jedine zariadenie, v ktorom je umiestnená osoba pozbavená/obmedzená v spôsobilosti na právne úkony a jeho zamestnancov a v nadväznosti na novelu zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v platnom znení, ktorou sa prijalo aj v súčasnosti platné znenie § 8 ods. 12, nedošlo k nijakej zmene § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

12. Odvolateľ ďalej poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoP/28/2022 zo dňa 04.10.2022, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/20/2022 zo dňa 28.02.2022, v zmysle ktorého pri alternatívach verejného opatrovníka je potrebné vybrať opatrovníka z hľadiska teritoriálnej blízkosti, a preto podľa odvolateľa najvhodnejším opatrovníkom je niektoré z iných zariadení Banskobystrického samosprávneho kraja, ktoré sa nachádza v meste D., a to Zariadenie sociálnych služieb L., Zariadenie sociálnych služieb I. a Zariadenie sociálnych služieb M., ktoré spĺňajú kritériá v zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka a ktoré môžu byť ustanovené za verejných opatrovníkov aj bez ich súhlasu a majú vytvorené personálne, administratívne, ekonomické podmienky, aby mohli vykonávať funkciu opatrovníka lepšie ako Mesto Lučenec, čo je v záujme opatrovaného, na čo musí súd pri ustanovení opatrovníka prioritne prihliadať. Podľa odvolateľa sa okresný súd vôbec nezaoberal možnosťou ustanoviť za opatrovníka osoby zamestnané v týchto iných zariadeniach po vyslovení ich súhlasu, preto napadnuté uznesenie bolo odvolateľom považované za predčasne vydané.

13. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario na základe odvolania podaného v zákonnej odvolacej lehote osobou oprávnenou posúdil napadnuté uznesenie okresného súdu v zmysle § 65, § 66 CMP a dospel k záveru o jeho vecnej správnosti, a preto uznesenie okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3 : 0.

14. Podstatou odvolania okresným súdom ustanoveného opatrovníka, a to mesta Lučenec, bolo namietanie nesprávneho právneho posúdenia veci. Okresný súd mal podľa odvolateľa nesprávne vyložiť § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože pokiaľ nebola zistená fyzická osoba, ktorá by vykonávala funkciu opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, tak za verejného opatrovníka aj bez jeho súhlasu malo byť ustanovené iné zariadenie samosprávneho kraja, nachádzajúce sa v meste D., resp. osoba zamestnaná v týchto iných zariadeniach (po vyslovení súhlasu), ak majú vytvorené personálne, administratívne, ekonomické podmienky na to, aby mohli vykonávať funkciu opatrovníka lepšie ako mesto Lučenec. Mesto Lučenec v odvolaní uviedlo, že v zmysle § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z. z postavenia verejného opatrovníka je vylúčené iba zariadenie, v ktorom je umiestnená osoba pozbavená/obmedzená v spôsobilosti na právne úkony a jeho zamestnanci.

15. Krajský súd na základe nižšie uvedených rozhodných zákonných ustanovení, prijatých záverov, mal za to, že napadnuté uznesenie okresného súdu nebolo predčasným rozhodnutím a ani rozhodnutím, ktoré by vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, a tým neboli splnené podmienky k vyhovneniu odvolania, ktorým bolo navrhnuté napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Vzhľadom k tomu, že odvolateľ akcentoval nesprávny výklad § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, krajský súd považoval za potrebné v odôvodnení svojho rozhodnutia uviesť citáciu § 27 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ako aj súvisiace rozhodné zákonné ustanovenia.

17. Podľa § 27 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojim menom (§ 18 ods. 1).

18. Podľa ust. § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“), obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby,

ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami.

19. Podľa ust. § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

20. Podľa ust. § 3 ods.1 zákona č. 369/1990 Zb., obyvateľom obce je osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt.

21. Podľa ust. § 4 ods. 3 písm. p) zákona č. 369/1990 Zb., obec pri výkone samosprávy najmä plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu).

22. Podľa ust. § 1 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z.z.“), tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a kontrolnú činnosť vo veciach sociálnych služieb.

23. Podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z., sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na a/ prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, b/ zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopností fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti, c/ zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby, d/ riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny, e/ prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny, f/ zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

24. Podľa ust. § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z., poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. Obmedzenie podľa prvej vety neplatí, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba prijímateľa sociálnej služby.

25. Podľa ust. § 55 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z., pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností je sociálna služba poskytovaná opatrovníkovi, fyzickej osobe, ktorá má záujem vykonávať funkciu opatrovníka a fyzickej osobe, ktorá si sama nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy.

26. Odvolací súd považuje za podstatné, na tomto mieste uviesť, že opatrovníctvo je inštitút, ktorý slúži na ochranu určitých skupín subjektov, resp. ich záujmov. Výkon opatrovníctva je viazaný na určitý účel a tam, kde plní ochrannú právnu funkciu podľa predpisov hmotného práva, sa jedná o hmotnoprávneho opatrovníka, ktorý plní funkciu ochrany subjektov v hmotnoprávných vzťahoch. Zastúpenie fyzických osôb, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony, vrátane maloletých detí (§ 26 a § 27 OZ) je obligatórne. Práve z dikcie § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka možno vyvodiť preferencie určitých subjektov a ich ustanovenia do tejto funkcie s tým, že predovšetkým má byť do tejto funkcie ustanovený príbuzný alebo iná vhodná fyzická osoba a len v prípade, že sa súdu nepodarí nájsť z okruhu príbuzných, či iných vhodných subjektov osobu opatrovníka, súd ustanoví za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojim menom. Tento, tzv. verejný opatrovník vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich zamestnancov na základe uznesenia súdu a v súlade s vymedzením úloh podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je základnou úlohou obce pri výkone samosprávy starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a obyvateľov tak, ako to má na zreteli dikcia § 1 ods. 2 citovaného zákona, ako aj zabezpečovanie poskytovania sociálnej služby obcou podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Na výkon funkcie tzv. verejného opatrovníka fyzickej osoby, ktorá bola rozhodnutím súdu obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, môže byť ustanovená obec (mesto, mestská časť), v ktorej má opatrovanec trvalý pobyt, alebo jej zariadenie, ktoré má právnu subjektivitu a bolo zriadené na plnenie podobných úloh miestnej samosprávy, pričom ustanovenie

verejného opatrovníka nie je viazané na jeho súhlas, ani nie je pritom rozhodná okolnosť, či sú v tomto zariadení vytvorené už všetky organizačné predpoklady pre výkon funkcie opatrovníka (R 54/1984).

27. V danom prípade okresný súd zákonným spôsobom postupoval, ak pri odvolaní pôvodne ustanoveného opatrovníka osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony z jeho funkcie ustanovil tejto osobe za opatrovníka mesto Lučenec. Okresný súd správne postupoval, keď za účelom zistenia subjektu na výkon funkcie opatrovníka vykonal dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že neexistuje žiadny známy príbuzný a ani iná fyzická osoba, ktorá by za udelenia súhlasu s výkonom funkcie opatrovníka mohla takúto funkciu vykonávať. Opatrovanec – A. B., ktorý je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, má evidovaný trvalý pobyt na území mesta D. a je umiestnený v Domove sociálnych služieb D., so sídlom v D..

28. K uplatnenej odvolacej námietke mesta Lučenec, že súd prvej inštancie nesprávne vyložil § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože v zmysle tohto ustanovenia môže byť za verejného opatrovníka ustanovený aj samosprávny kraj, teda Banskobystrický samosprávny kraj, prípadne jeho ďalšie zariadenia (mimo zariadenia, v ktorom je opatrovanec umiestnený), odvolací súd uvádza, že túto nevyhodnotil ako dôvodnú. Zároveň zistil z odpovede na lustráciu v Registrii obyvateľov, že od 14.09.1993 má osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony trvalý pobyt v meste D. a súčasne Domov sociálnych služieb D., v ktorom sa nachádza skutočné bydlisko osoby obmedzenej v spôsobilosti, má sídlo v D., teda trvalý pobyt opatrovanca nemá iba evidenčný charakter.

29. S poukazom na § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 18 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Občianskeho zákonníka by tzv. verejným opatrovníkom mala byť jednotka územnej samosprávy. Vo väzbe na § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a § 1 ods. 5 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (Zákon o samosprávnych krajoch) je nepochybné, že za opatrovníka možno ustanoviť obec alebo vyšší územný celok, pričom obidve jednotky územnej samosprávy majú zákonnú povinnosť starať sa o svojich občanov a zabezpečovať a chrániť ich práva a záujmy. Odvolateľ v podanom odvolaní namietal nesprávnu aplikáciu § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého môže byť za verejného opatrovníka ustanovený i samosprávny kraj, prípadne jeho ďalšie zariadenia (mimo zariadenia, v ktorom je opatrovanec umiestnený). Odvolací súd nespochybňuje, že do funkcie opatrovníka môže byť ustanovený aj samosprávny kraj, prípadne jeho zariadenia. Odvolací súd však zdôrazňuje, že obec (mesto) má zákonnú povinnosť starať sa o svojich občanov vyplývajúcu jej z § 1 ods. 2 Zákona o obecnom zriadení. Teda je povinnosťou obce, v tomto konkrétnom prípade mesta Lučenec, postarať sa o svojho občana. Mesto Lučenec vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich zamestnancov a v súlade s vymedzením úloh miestnej samosprávy. Je nepochybné personálne, administratívne aj ekonomicky zabezpečené tak, aby mohlo vykonávať funkciu opatrovníka pre osobu obmedzenú v spôsobilosti s prihliadnutím práve k tomu, že táto má trvalý pobyt v meste D. a reálne sa tam zdržiava. Za takýchto okolností si obec/mesto môže plniť funkciu opatrovníka, keďže má reálnu možnosť kontaktu s opatrovancom, čo je v súlade i so záujmami opatrovanca. Je potrebné odvolacím súdom zdôrazniť, že pokiaľ neexistuje žiadny známy príbuzný, ani iná osoba, ktorá by za udelenia súhlasu s výkonom funkcie opatrovníka mohla takúto funkciu vykonávať, uprednostňuje rozhodovacia prax ustanovenie za opatrovníka tej obce/mesta, v ktorej sa nachádza bydlisko osoby obmedzenej v spôsobilosti a v ktorej sa táto osoba aj reálne zdržiava, ktorým mestom je v prejednávanej veci mesto D., kde má opatrovanec nielen evidovaný trvalý pobyt, ale je aj umiestnený v zariadení DSS D.. Na zdôraznenie správnosti ustanovenia mesta do funkcie opatrovníka uvádza odvolací súd, že po porovnaní zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov a zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení možno konštatovať, že Zákon o samosprávnych krajoch nemá ustanovenie o tom, že samosprávny kraj plní úlohy na úseku sociálnej pomoci obdobne § 3 písm. p) zákona č. 369/1990 Zb. Za verejného opatrovníka by tak mala byť ustanovená prioritne obec, ktorá plní aj úlohy na úseku sociálnej pomoci.

30. Zhrňujúc vyššie uvedené tak odvolací súd považuje za správny postup súdu prvej inštancie, ktorý pri voľbe tzv. verejného opatrovníka a pri aplikácii § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka uprednostnil ako opatrovníka mesto Lučenec, v obvode ktorého sa opatrovanec zdržiava a má tam aj trvalý pobyt, pričom okrem zákonnej povinnosti starať sa o svojich občanov má mesto aj reálnu možnosť kontaktu s opatrovancom, čo je v súlade s jeho záujmami. Súčasne odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že mesto by malo byť nepochybné personálne, administratívne aj ekonomicky zabezpečené tak, aby mohlo vykonávať funkciu opatrovníka, a preto v tomto smere jeho námietky neobstoja.

31. Ak vo svojom odvolaní odvolateľ poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoP/28/2022 zo dňa 04.10.2022, na podporu svojej odvolacej argumentácie, tak odvolací súd uvádza, že v danom prípade išlo o odlišnú situáciu ako v prejednávanej veci, nakoľko v označenej veci išlo o „využitie“ oboch možností ustanovenia verejného opatrovníka v konaní, teda aj mesta, aj samosprávneho kraja. Mesto bolo ustanovené ako procesný opatrovník v konaní a vo veci samej bol do funkcie opatrovníka osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony ustanovený samosprávny kraj. Odvolací súd má za to, že v danom prípade mal okresný súd možnosť ustanoviť z dvojice verejných opatrovníkov ktoréhokoľvek z nich, kedy správne zohľadnil individuálne okolnosti daného prípadu tak, ako bolo okresným súdom konštatované v odôvodnení napadnutého uznesenia.

32. Podľa odvolacieho súdu neexistuje zákonná prekážka pre aplikáciu § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka na to, aby obec/mesto Lučenec nemohlo byť ustanovené za opatrovníka pre osobu obmedzenú v spôsobilosti na právne úkony p. A. B.. Súhlas obce (mesta) v tomto prípade, keďže ide o ustanovenie opatrovníka hmotnoprávneho tzv. verejného opatrovníka podľa § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, sa nevyžaduje.

33. Krajský súd napadnuté rozhodnutie okresného súdu o zmene opatrovníka považuje za vecne správne rozhodnutie, ktoré bolo v celosti potvrdené postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

34. Krajský súd vzhľadom aj k princípu právnej istoty, t.j. aby sa na určitú právne relevantnú otázku za stavu rovnakých podmienok dala rovnaká odpoveď, s poukazom na Čl. 2 CSP poukazuje aj na svoje rozhodnutia, a to príkladmo sp. zn. 14CoPs/2/2025, sp. zn. 14CoPs/4/2024, sp. zn. 13CoPs/7/2024, sp.zn. 13CoPs/8/2024, sp.zn. 13CoPs/9/2024, sp.zn. 15CoPs/3/2025, v ktorých bol vyhodnocovaný odvolací argument nesprávneho výkladu § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka pri ustanovení za opatrovníka obec/mesto.

35. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ak neboli zistené dôvody postupu pre iné rozhodnutie o trovách odvolacieho konania v zmysle § 54, § 55 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.